

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Deus sit in aliquo genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

se nota de se, quae tamen huic, vel illi non est per se nota, quando. l. predicatum est de ratione subiecti: & tamen ratio subiecti est alicui ignota. Sicut si alius quis nesciret quid est totum, non esset ei nota ista propositio per se, Omne totum est maius sua parte. huiusmodi enim propositiones sunt notae cognitio terminis, ut dicitur primo posteriorum. Haec autem propositio, Deus est, quantum est de se, est per se nota, quia idem est in subiecto & predicato: sed quantum ad nos non est per se nota, quia quid est Deus nescimus: unde apud nos demonstratione indiget, non autem apud illos, qui Dei essentiam vident.

ARTICULUS III.

Utrum Deus sit in aliquo genere.

Tertio quaeritur utrum Deus sit in aliquo genere. Et videtur quod sic. Dicitur enim Damasc. substantia in diuinis significat communem speciem similitudinis personarum: hypostasis autem demonstrat indiuiduum, sicut patrem & filium & spiritum sanctum, Petrum & Paulum. Comparatur ergo Deus ad patrem & filium, & spiritum sanctum, sicut species ad indiuidua. Sed ubi cumque est inuenire speciem, & indiuiduum, ibi est inuenire genus: quia species constituitur ex genere, & differentia. ergo videtur quod Deus sit in aliquo genere.

¶ 2. Praet. Quaecumque sunt, & nullo modo differunt, sunt penitus eadem: sed Deus non est idem rebus aliis: ergo aliquo modo differt ab eis. Omne autem quod ab alio differt, aliqua differentia ab eo differt: ergo in Deo est aliqua differentia, qua differt a rebus aliis: non autem accidentalis, cum in Deo nullum sit accidens, ut Boetius dicit in lib. de Trin. omnis autem substantialis differentia est alicuius generis diuina. ergo Deus est in aliquo genere.

¶ 3. Praet. Idem dicitur genere, & specie & numero, & habetur in Topicor. ergo & diuersum similiter, nam si multipliciter dicitur unum oppositorum, & reliquum. Aut ergo Deus est diuersus a creatura numero tantum, vel numero & specie tantum: & si sic, sequitur quod cum creatura in genere conueniat, & sic erit in genere. Si autem genere a creatura differat, oportebit etiam quod sit in aliquo alio genere quam creatura: nam diuersitas ex multitudine causatur, & sic diuersitas generis multitudinem generum requirit. ergo quolibet modo dicatur, oportet quod Deus sit in genere.

¶ 4. Praet. Cuiusque conuenit ratio generis substantiae, est in genere: sed ratio substantiae est per se existere, quod maxime conuenit Deo. ergo Deus est in genere substantiae.

¶ 5. Praet. Omne quod definitur, oportet quod sit in genere: sed Deus definitur (dicitur enim quod est actus purus) ergo Deus est in aliquo genere.

¶ 6. Praet. Omne quod predicatur de alio in eo quod quid, & est in plus, vel se habet ad ipsum sicut species, vel sicut genus. Sed omnia quae predicantur de Deo, predicantur in eo, quod quid. Nam omnia praedicamenta cum in diuinam praedicationem venerint, in substantia vertuntur, ut dicit Boet. in lib. de Trin. patet etiam quod non solum Deo conueniunt, sed etiam aliis: & ita sunt in plus, ergo vel comparantur ad Deum sicut species ad indiuiduum, vel sicut genus ad speciem, & utrobique modo oportet Deum esse in genere.

¶ 7. Praet. Unumquodque mensuratur minimo sui generis,

neris, ut dicitur 10. Metaph. sed sicut dicit Commentator, id quo mensurantur omnes substantiae, est Deus, ergo Deus est in eodem genere cum aliis substantiis.

SED CONTRA. Omne quod est in genere, addit aliquid supra genus, & per consequens est compositum: sed Deus est omnino simplex. ergo non est in genere.

¶ 2. Praet. Omne quod est in genere, potest definiti, vel sub aliquo definito comprehendi: sed Deus cum sit infinitus, non est huiusmodi. ergo non est in genere.

RESPON. Dicendum, quod Deus non est in genere. Quod quidem ad praesens tribus rationibus ostendi potest. Primo quidem, quia nihil ponitur in genere nisi esse suum, sed ratione quidditatis suae: quod ex hoc patet, quia esse vniuersaliusque est ei proprium, & distinctum ab esse cuiuslibet alterius rei: sed ratio substantiae potest esse communis, propter hoc et Philosophus dicit quod ens non est genus. Deus autem est ipsum suum esse: unde non potest esse in genere. Secunda ratio est, quia quamuis materia non sit genus, nec forma sit differentia, tamen ratio generis sumitur ex materia, & ratio differentiae sumitur ex forma: sicut patet quod in homine, natura sensibilis ex qua sumitur ratio animalis, est materialis respectu rationis ex qua sumitur differentia rationalis. Nam animal est quod habet naturam sensitiuam: rationale autem quod rationem habet. unde in omni eo quod est in genere, oportet esse compositionem materiae, & formae, vel actus & potentiae, quod quidem in Deo esse non potest, quia est actus purus, ut ostensum est. unde relinquitur, quod non potest esse in genere. Tertia ratio est, quia cum Deus sit simpliciter perfectus, & comprehendit in se perfectiones omnium generum, haec enim est ratio simpliciter perfecti, ut dicitur 5. Metaph. Quod autem est in aliquo genere, determinatur ad ea quae sunt illius generis: & ita Deus non potest esse in aliquo genere: sic enim non esset infinita essentia, nec absoluta perfectionis, sed eius essentia, & perfectio limitaretur sub ratione alicuius generis determinati. Ex hoc ulterius patet quod Deus non est species, nec indiuiduum, nec habet differentiam nec definitionem: nam omnis definitio est ex genere, & specie. unde nec de ipso demonstratio fieri potest nisi per effectum, cum demonstrationis propter quid medium sit definitio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Damasc. loquitur similitudinariae, & non secundum proprietatem: habet enim nomen Dei quod est Deus, similitudinem ad speciem in hoc quod de pluribus numero distinctis substantialiter praedicatur: non tamen species proprie dici potest, quia species non est aliquid unum numero pluribus commune, sed ratione solum: substantia vero diuina una numero, est communis tribus personis. unde pater & filius & Spiritus sanctus sunt vnus Deus, non autem Petrus & Paulus & Marcus sunt vnus homo.

AD SECVNDVM dicendum, quod differens & diuersum differunt ut Philosophus dicit 10. Met. Nam diuersum absolute dicitur quod non est idem: differens vero dicitur aliquid, nam omne differens aliquo differt. Si ergo proprie accipiamus hoc nomen differens, sic propositio ista est falsa. Quaecumque sunt & nullo modo differunt, sunt eadem. Si autem hoc nomen differens large sumatur, sic est vera: & sic ista est concedenda, quod Deus a rebus aliis differat: non tamen sequitur quod aliqua differentia differat: sed quod differat ab aliis per suam substantiam. hoc enim necesse est in primis & simplicibus dici. homo enim differat

Lib. 10. co. 4. tom. 3.

D. 464.

D. 465.

D. 468.

D. 467.

3. Metaphy. co. 10. tom. 3.

D. 461.

D. 467.

Art. 1. huius questionis.

D. 468.

Lib. 5. co. 21. tom. 3.

D. 465.

D. 465.

D. 457.

D. 1149.

Lib. 10. co. 10. tom. 3.

D. 308.

medio li. Trin.

ab asino, rationali differentia. Rationale autem vltimum non differt ab asino aliqua differentia (quia sic esset abire in infinitum) sed se ipso.

AD TERTIVM dicendum, quod Deus dicitur diversus genere ab alijs creaturis, non quasi in alio genere existens, sed omnino existens extra genus.

AD QVARTVM dicendum, quod ens per se non est definitio substantiae vt Avic. dicit. Ens enim non potest esse alicuius genus, vt probat Philof. Metaph. cum nihil possit addi ad ens quod non participet ipsum: differentia vero non debet participare genus. Sed si substantia possit habere definitionem non obstante quod est genus generalissimum, erit eius definitio, quod substantia est res, cui quidditati debetur esse non in aliquo. Et sic non conveniet definitio substantiae Deo, qui non habet quidditatem suam prater suum esse. Vnde Deus non est in genere substantiae: sed est supra omnem substantiam.

AD QVINTVM dicendum, quod Deus definiti non potest: omne enim quod definitur, in intellectu definitis comprehenditur. Deus autem est incomprehensibilis ab intellectu. Vnde cum dicitur quod Deus est actus purus, haec non est definitio eius.

AD SEPTIMVM dicendum, quod ad rationem generis requiritur quod uniuoce predicetur. Nihil autem de Deo potest & creaturis uniuoce predicari, vt infra patebit. Vnde licet ea, quae de Deo dicuntur, predicentur de ipso substantialiter, nihilominus tamen non predicantur de ipso vt genus.

AD SEPTIMVM dicendum, quod licet Deus non prineat ad genus substantiae quasi in genere contentum, sicut species vel indiuiduum sub genere continentur: potest tamen dici quod sit in genere substantiae per reductionem, sicut principium, & sicut punctum est in genere quantitatis continua, & vnitas in genere numeri. Et per hunc modum est mensura substantiarum omnium, sicut vnitas numerorum.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum bonum, sapiens, iustum, & huiusmodi predicentur de Deo accidens.

QVARTO quaeritur vtrum bonum, sapiens, iustum, & huiusmodi, predicentur de Deo accidens. Et videtur quod sic. Quod enim predicantur de aliquo non significans substantiam, sed illud quod naturam assequitur, predicat accidens: sed Dam. dicit in primo libro, quod bonum & iustum, & sanctum, dicta de Deo assequuntur naturam, non autem ipsam substantiam significant, predicant ergo de Deo accidens. Sed dicebatur quod Damasc. loquitur quantum ad modum significandi.

2 Sed contra, Modus significandi qui sequitur rationem generis, oportet quod ad rem referatur: genus enim predicatum significat substantiam subiecti, cum predicetur in eo quod: sed praedictis nominibus competat significare per modum assequentis naturam ex ratione generis. Sunt enim in genere qualitatis, quae sunt propriam rationem ad subiectum respectum habent: nam qualitas est secundum quam quales dicimur, ergo oportet quod iste modus significandi referatur ad rem, vt scilicet ea quae per praedicta nomina significantur, sint assequentia naturam eius de quo predicantur, & per consequens accidentia. Sed dicendum, quod ista nomina non predicantur de Deo, quantum ad genus suum, quod est qualitas:

non enim proprie dicuntur de Deo nomina a nobis imposita.

3 Sed contra, a quocumque remouetur genus, falso predicatur de eo species: quod enim non est animal, falso dicitur homo. Si ergo genus praedictorum quod est qualitas, non predicatur de Deo praedicta nomina non solum predicabuntur impropre, sed falso de Deo. Et ita erit falsum quod dicitur quod Deus est iustus, vel quod Deus est sanctus, quod est inconueniens, ergo oportet dicere, quod praedicta nomina in Deo predicentur accidens.

4 Prater. Philof. dicit. Physic. quod id quod vere est, id est substantia, nulli accidit. ergo cadem ratione quod secundum se est accidens, vbiq; est accidens, sed substantia & sapientia, & huiusmodi sunt per se accidentia, ergo & in Deo sunt accidentia.

5 Prater. Oia quae sunt in rebus creatis exemplantur a Deo, qui est forma exemplaris omnium: sed sapientia, iustitia, & huiusmodi in rebus creatis sunt accidentia, ergo in Deo sunt accidentia.

6 Prater. Vbiq; est quantitas & qualitas, ibi est accidens: sed in Deo videtur esse quantitas & qualitas, est enim in Deo similitudo & equalitas, dicimus enim filium similem patri & aequalit: similitudo autem creatur ex uno in qualitate, equalitas ex vno in quantitate, ergo in Deo est accidens.

7 Prater. Vnumquodq; mensuratur primo sui generis: sed Deus non solum est mensura substantiarum, sed omnium accidentium, quia ipse est creator, & substantiae & accidentis, ergo in Deo non tantum est substantia, sed accidens.

8 Prater. Illud sine quo potest aliquid intelligi, accidentaliter de eo predicatur. Ex hoc enim patet Porphyrius separabilia quaedam accidentia esse, quia potest intelligi coruus albus, & Actiois nitens candore, sed Deus potest intelligi sine bono, ut patet per Boetium in lib. de Hebdomada, ergo bonum significat accidens in Deo, & eadem ratione alia.

9 Prater. In significatione nominis duo est considerare, scilicet id a quo imponit, & id cui imponitur. Quantum ad vtrumq; autem hoc nomen sapientia videtur accidens significare: imponitur enim ab eo quod est facere sapientem, quod videtur actio esse sapientiae: id autem a quo imponitur, est qualitas quaedam, ergo omnibus modis eo de quo predicatur, & ita in Deo est aliquid accidens.

SED CONTRA est, quod Boetius dicit, quod Deus cum sit forma simplex, subiectum esse non potest: omne autem accidens est in subiecto, ergo in Deo non potest esse aliquid accidens.

2 Prater. Omne accidens habet dependentiam ab alio: sed nihil tale potest esse in Deo, quia quod dependet ab alio oportet esse causatum, Deus autem est causa prima nullo modo causata, ergo in Deo accidens esse non potest.

3 Prater. Rabbi Moyses dicit, quod huiusmodi nomina non significant in Deo intentiones additas supra eius substantiam: omne enim accidens significat intentionem additam supra substantiam sui subiecti, ergo praedicta nomina non significantur in Deo.

4 Prater. Accidens est quod adest & abest per subiecti corruptionem: sed hoc in Deo esse non potest, cum ipse sit immutabilis, vt probatur a Philof. in Physic. ergo in Deo accidens esse non potest.

RESPON. Dicendum quod absque omni dubitatione tenendum est, quod in Deo nullum sit accidens.

3. Metaphy. cap. 8. circ. a princip. Lib. 3. com. 10. tom. 3.

Art. 7. huius quati.

D. 464. Et 117.